

Tentoonstelling 'Amsterdam, stad op de schop'

Fotografie

Tekst en fotografie: Corrie Groen

Geheugenflits, fotoclub van het Geheugen van Oost bezocht op 15 september de tentoonstelling 'Amsterdam, stad op de schop', die heel goed aansluit bij onze eigen manier van fotograferen: vastleggen wat er in je omgeving gebeurt.

De werkomgeving van de club (Amsterdam-Oost) is iets kleiner dan die van het fotoduo Hilly van Eersten en Fons Heijnsbroek, want het duo Hilfo fotografeert in heel Amsterdam. Als er maar met groot materieel gewerkt wordt, probeert het duo erbij te zijn. Duidelijke, vooral herkenbare toestanden in de stad. Bouwputten, opgebroken straten, enz. Hilly en Fons, beide beeldend kunstenaar, gaan bij het foto-

graferen te werk als fotoverslaggevers. Ze laten zien wat er gebeurt. Na een dag werken komt Fons met een paar honderd foto's thuis die geselecteerd, geselecteerd en nog eens geselecteerd worden. Net zo lang totdat de beste foto's overblijven. Zo is er een selectie van 100 foto's ontstaan die nu in de Oosterkerk hangt. Een prachtige, lichte tentoonstellingsruimte waar de foto's goed tot hun recht komen. Geheugenflits had het geluk,

dat Fons Heijnsbroek ons rond wilde leiden en onze vragen wilde beantwoorden. Hij vertelde dat niet alleen Hilfo zijn beste werk laat zien, maar dat er ook een aantal foto's hangt van Willem Meijer, genomen in de buis van de Noord-Zuidlijn en twee gouaches van Paul Werner. Na afloop van de rondleiding gaf Dineke Rizzoli het jubileumboekje van het Geheugen van Oost, 'Het knappe trappie van Tante Marie', aan Fons

Fons Heijnsbroek bij twee foto's van Hilfo

Heijnsbroek, als dank voor zijn welwillendheid. 'Amsterdam, een stad op de schop' is zeker een bezoek waard. Ook als de kijker 'niets met kunst heeft'. Deze tentoonstelling is voor een

breed publiek gemaakt. Ook voor mensen met een kleine portemonnee. De toegang is gratis. De expositie zal ook op andere plekken in Amsterdam getoond worden. #

Heelmeesters en Kraaipanproject bij de beste gebouwen van Amsterdam

Architectuur

Door: Anneke Hesp | Fotografie: Hans Heitgeert

De Amsterdamse nieuwbouwprijs is een poging om Amsterdammers enthousiast te maken over nieuwbouw in de stad. Aan beide zijden van de Ringvaart streken twee genomineerde projecten mee om de prijs, die werd uitgereikt op 24 oktober. Aan de kant van de Transvaalkade, het Kraaipangebouw, aan de Ringdijk, De Heelmeesters.

Heel lang voerde het fietspad aan de Ringdijk langs enorme bouwputten en door een extra tunneltje. Nu liggen er De Heelmeesters; gebouwen van vijf, zes verdiepingen met mooie rondingen en uitzicht op het water. Maar ook aan de overkant van het water werd druk gebouwd. Op het oude schoolterrein van het Kraaipangebouw wonen ouderen in Amsterdamse School nieuwe stijl.

Zowel De Heelmeesters als het Kraaipanproject aan de

Hofmeyerstraat, dingen mee naar de nieuwbouwprijs van Amsterdam. De verschillen zijn groot. De Heelmeesters telt 179 huurwoningen, zowel in de vrije als in de sociale sector. Links en rechts steken grote vierkante balkons uit. De twee U-vormige gebouwen zijn gebouwd op ondergrondse parkeergarages en rond binnentuinen. Er voor was dit gebied een verwaarloosde plek met autowerkplaatsen en kantoren. Veel Amsterdammers kennen het

als 'de straten waar je verloren voorwerpen af kon halen'. Boerderij De Eenhoorn is hier het enige gebouw dat de eeuwen heeft doorstaan. Rond het Kraaipan schoolgebouw zijn altijd gezinswoningen geweest voor de vele kinderen, die hier naar school gingen. In het dubbele gebouw uit de dertiger jaren, waren eerst de openbare Louis Botha school en de Joodse Talmud Toraschool gehuisvest. In de oorlog nam Joodse school nummer 9 de plek in van

De opvallende ronde gevels van de Heelmeesters kan geen fietser ontgaan.

de openbare school. Daarna kwam de ivo-mavo De Vonk. In de laatste decennia huide er praktijkschool Luca van het ROC van Amsterdam; tot die een plek kreeg aan het Javaplantsoen. Na de renovatie zijn hier niet langer kinderen te vinden, maar ouderen. Ymere heeft op het schoolplein twee blokken met sociale huurwoningen gebouwd. Daar staan nu aan de Hofmeyerstraat vijftig seniorenwoningen, waar onder een woongroep voor Marokkaanse ouderen. Zorginstelling Cordaan heeft aan de Transvaalkade / Hofmeyerstraat vijf groepswoningen voor dementerende ouderen gekregen. In de het gebouw van de school zelf, zijn tien woningen gekomen voor mensen met een psychiatrische aandoening. Het Kraaipanproject is mooi ingepast in dit deel van de Trans-

vaalbuurt. De zorg waarmee de Amsterdamse School haar woningen bouwde, is ook hier zichtbaar zoals in de afgeronde balkonnetjes en het inventieve metselwerk.

De grote vraag is; hoe valt hier tussen te kiezen? Wat zijn de punten waarop ze beoordeeld of vergeleken moeten worden? Duurzaamheid? Mooie afwerking? Goede besteding van middelen? Geschikt voor de doelgroep? Veel mensen zullen daar moeite mee hebben. Dus wordt zo'n prijs een kwestie van welk project je het beste kent. Of zou niet iedereen stemmen voor wat hij of zij het beste kent en heeft leren waarderen? Feit blijft, dat beide projecten aanwinsten zijn voor onze buurt. #

Meer info op: www.nieuwbouwprijs.nl

Gevel van het Kraaipangebouw, in Amsterdamse School stijl

‘Het Burgerziekenhuisterrein is vrouwvriendelijk’

Verhalen

Interview: Wil Merkies | Fotografie: Dineke Rizzoli

De Oostvaarders startten 20 jaar geleden een woongroep voor vrouwen op het voormalige Burgerziekenhuisterrein in Oost. Er was een initiatiefgroep die na de sluiting van het ziekenhuis in 1991 de helft van het terrein voor bedrijven en woningen voor vrouwen wilde bestemmen. Het 20-jarige bestaan was aanleiding voor een feest in de gemeenschappelijke ruimte van de woongroep aan de Woltera van Reesstraat.

Twee Oostvaarders Christine Bosch en Rina van Wees vertellen over hun ‘unieke flat en veilige woonomgeving’ en de ouder wordende groepsleden. ‘Mantelzorg draait hier op de jongeren’.

Christine Bosch en Rina van Wees

De vier scootmobiel van de woongroepleden domineren in de hal van het flatgebouw met 93 huurwoningen aan de Woltera van Reesstraat. Christine Bosch (72) vervangt op deze zonnige zaterdagmorgen onverwacht de 85-jarige mede-oprichtster van de Oostvaarders Noor van Crevel, die zich ziek heeft gemeld. Het gesprek wordt gehouden in de sfeervolle flat van haar buurvrouw Rina van Wees (64). Bosch weet waarom is gekozen voor de naam Woltera van Reesstraat. ‘Woltera (1883-1942) was de vrouw

Vrijstaatlaan is gevestigd. Sinds 2012 zit in het voormalige ziekenhuis hotel Manor.’ Bosch: ‘Ik vind het leuk om iets over onze woonomgeving te weten.’ Lacht: ‘In 1937 verbleven koningin Wilhelmina en prinses Juliana in het ziekenhuis toen prins Bernard werd geopereerd. Ook leuk om te weten: Johan Cruijff is er geboren.’

Chirurgijntorentje
Bosch en Van Wees wonen sinds 2005 en 2001 met hun woongroep op de vierde verdieping van het opvallende woonflatgebouw tegenover

maar die hebben zich nooit gemeld. Voor een man is het ook niet aantrekkelijk om alleen met vrouwen te wonen. Noor van Crevel, mede-initiatiefneemster van de Oostvaarders, woont sinds 1994 aan de Woltera van Reesstraat. Als ik haar later bel voelt zij zich goed genoeg om iets te vertellen over het voormalige ziekenhuisterrein.

‘Een initiatiefgroep kreeg voor elkaar dat in het programma van eisen voor de ontwikkeling van het terrein de eis werd toegevoegd dat alles vrouwvriendelijk moest zijn. Dit hield in dat vrouwen voorrang kregen bij het vestigen van een eigen bedrijf en dat er een feministische woongroep werd geaccepteerd.’

Van Crevel is positief over de vrouwvriendelijkheid van het terrein. ‘Het parkje is zo ingericht dat je de uitgang kunt zien. Met de woongroep hebben we moeilijke periodes gehad maar we zijn er goed door heen gekomen.’ Over de invulling van het terrein is zij ook niet ontevreden. ‘Er zijn nog steeds vrouwenbedrijven: reisbureau, Mensendiecktherapeut. Dat het er nu minder zijn heeft ook te maken met de economische crisis.’ Van Crevel hoopt nog lang te kunnen wonen in haar mooie, ruime flat met goede voorzieningen zoals een lift, verhoogd toilet en geen drempels.

Wat doen jullie met elkaar als woongroep?

Bosch: ‘We vergaderen een paar keer per jaar en eten dan samen. Vroeger werd er vaker door de groepsleden gekookt. Dat is minder geworden sinds het gros van de vrouwen ouder is geworden. Daardoor zijn er nu minder activiteiten. De oudste bewoonster is 90 en de jongste 63 jaar. Mantelzorg wordt hier steeds intensiever en drukt op de jongeren. De vrouwen die toe zijn aan een verzorgingshuis komen er door de bezuinigingen niet meer voor in aanmerking en dat is zorgelijk.’ Welbespraakte Van Wees werkte als bedrijfsmaat-

schappelijk werkster bij de ARBO-dienst van de ING. In 1992 was zij door haar werk betrokken bij de gevolgen van de Bijlmerramp waarbij 43 doden vielen. Zij is nu zorgcoördinator en heeft een dochter die met vriendinnen de catering tijdens het feest verzorgde.

Volgens Bosch is het aan Van Wees te danken dat de viering van het 20-jarig bestaan van de Oostvaarders zo geslaagd was.

Tijdens het drukbezochte feest vroeg flatbewoonster Corina Robijn het woord. Zij bedankte de Oostvaarders voor ‘de goede contacten’. ‘Dankzij jullie is het hier zo’n prettige en veilige woonomgeving.’ Van Wees: ‘Robijn is als secretaris van de bewonerscommissie heel actief en heeft een goede relatie met de andere bewoners en de woongroepen. Zij woont hier vanaf het begin en is heel betrokken bij de buurt.’

men van het fietspad dat een doorgangsweg was geworden voor auto’s.’ Van Wees is tevreden over haar contacten met de Deelraad Oost. ‘Ik loop wel tegen de bureaucratie op bij de nieuwe inrichting en de groenvoorziening in de Domselaerstraat. We zijn er via de bewoners commissie bij betrokken en zeker 80% van de commissie draait op leden van de woongroepen.’

Een van de groepsleden is oud-gemeenteraadslid Saar Boerlage die zich nu inzet voor de Amsterdamse ouderen. Van Wees: ‘Saar coachte mij en gaf mij ingangen bij de deelraad. Zij is een politiek dier, ik ben een doener en een zeepkistmens en ga er dwars doorheen.’

Wat vinden jullie van Oost?

Bosch straalt: ‘Oost is fantastisch, een verzorgde wijk met een perfecte vuilophaalendienst. Alles is hier: de

‘Oost is fantastisch, alles is hier’

Waarom kozen jullie voor een woongroep?

Bosch: ‘Ik woonde alleen in de Weesperzijdebuurt. De veiligheid van een woongroep gaf voor mij de doorslag.’ Van Wees: ‘Na 20 jaar Bos en Lommer had ik een jaar nodig om in Oost te wennen. Ik was in West heel actief, het was mijn wijk. Hier heb ik een unieke flat in een fijne buurt waar zoveel voorzieningen zijn.’ Van Wees is voorzitter van de bewonerscommissie en heeft contact met Deelraad Oost, Woningcorporatie Ymere en de Plantsoendienst. ‘Ik was hier betrokken bij de proble-

Dappermarkt, Oostpoort, openbaar vervoer en veel speelmogelijkheden voor kinderen. We wonen in de stad maar je bent zo uit de stad.’

Van Wees: ‘Je kunt hier in de flat niet iedereen bereiken. Er wonen veel verschillende culturen daar krijg je moeilijk contact mee. Over vijf jaar vieren we ons 25-jarig bestaan en dan willen we alle bewoners van de 93 flats erbij betrekken. Dat is ons streven.’#

‘Dankzij jullie is het hier zo’n prettige en veilige woonomgeving.’

van de eerste geneesheer directeur Anton Bern van het Burgerziekenhuis dat in 1891 werd geopend. Zij was hoofd van de verpleging en haar 5-jarige kleindochter legde de eerste steen van het Burgerziekenhuis aan de Linnaeusstraat. In het ziekenhuis kwam na de sluiting (1991) en een grondige verbouwing in 1994 het Stadsdeelkantoor. Na de samenvoeging van de verschillende Stadsdelen werd het in 1998 Stadsdeel Oost dat nu aan de Oranje

de spoorlijn. Vanuit hun woonkamer kijken zij uit op het ‘Chirurgijntorentje’ van het ziekenhuis waar nu een kunstenaarscollectief met ateliers en expositieruimte is gevestigd. Vrouwenwoongroep Lieve Vrouwen Bedstro waarvan de meeste leden ook aanwezig waren bij de viering huist op de vijfde etage boven de Oostvaarders. Van Wees: ‘Onze woongroep was vanaf de start ook voor 50+ mannen toegankelijk

Blij met dit uitzicht

Bestuurscommissie oost: wat vindt D66 er tot nog toe van?

Tekst: Annelies Teunissen en Arie van Tol | Fotografie: Annelies Teunissen

We stellen de vraag aan Thomas van Egmond. Hij zit voor D66 in de bestuurscommissie [BC] van Oost en was voorheen ook raadslid van stadsdeel Oost. De politiek doet hij naast zijn functie van contractmanager bij Rijkswaterstaat. Onderhandelen is een dagelijkse bezigheid.

De rol van de bestuurscommissie

Thomas legt vrij duidelijk en niet gehinderd door enige al dan niet politiek gekleurde irritatie uit hoe de BC zich aan het ontwikkelen is. In zijn betoog ontbreken begrippen als partij, politiek, coalitie, oppositie en ook de naam D66. 'Niemand wist een half jaar geleden nog precies hoe het nieuwe bestuurlijke stelsel in Amsterdam er uit zou komen te zien. Inmiddels is duidelijk geworden dat de BC geen (grote) beleidslijnen uitzet en geen eigen begroting heeft. Deze bevoegdheden heeft de centrale stad naar zich toegetrokken. Wel is zij verantwoordelijk voor de gebiedsgerichte uitvoering en controle daarvan. Terugkoppeling van evaluatie en advies aan B&W en gemeenteraad is daar ook een onderdeel van.

De gemeente schrijft voor hoe geld verdeeld wordt over de domeinen. De BC kan geen budget overhevelen van bijvoorbeeld openbare ruimte naar sociaal domein.

Alleen binnen een domein kan nog worden geschoven. Ook aanbestedingen, bijvoorbeeld die in de jeugdzorg, zijn een bevoegdheid van de centrale stad. In Oost kunnen wij dan nog wel beslissen naar welke wijk meer aandacht (en geld) uitgaat. De bestuurlijke en politieke relevantie van de BC is nog lang niet definitief uitgekristalliseerd. Locale bewonersinitiatieven kunnen wij als BC wel ondersteunen. Op het moment dat er dan keuzes gemaakt moeten worden, er verschillende belangen afgewogen moeten worden, kunnen we weer eens aan politiek doen. Maar inspraak van bewoners, bijvoorbeeld bij een definitief ontwerp van een bestemmingsplan, gaat via de centrale stad.'

Buurtdemocratie

'De bewoners kunnen wel meedenken over besteding van buurtbudgetten, het gaat dan meer om het leggen van accenten. De BC zou graag een brede vertegenwoordiging

zien van allerlei belangengroepen per buurt. We willen graag met hen aan tafel en niet verantwoordelijkheden afschuiven.' Veel verder komen we niet als we Thomas herinneren aan een belofte: in de nieuwe bestuurlijke opzet zou de directe democratie, het contact tussen politiek en burger, er beter vanaf gaan komen. De wijkverpleegkundige en de wijkzorgteams kunnen toch moeilijk als politiek instrument worden gezien. Een nieuwe participatiestructuur lijkt er niet te komen van bovenaf, de burger mag en moet het echt allemaal zelf doen. Later in het gesprek legt Thomas uit dat de BC van zichzelf minder taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden heeft, en dat daarmee de ruimte is ontstaan om meer betrokken te zijn bij zowel gemeentelijke aangelegenheden (al dan niet alleen in Oost spelend) als aangelegenheden op wijkniveau. Het contact met de bewoners is beter geworden, vindt hij.

'De BC is minder formeel dan de Raad vroeger. Neem bijvoorbeeld het GVB-huisje dat gekraakt is. Er wordt zelfs gebrainstormd over mogelijk aankopen. In die meer informele rol zit een belangrijke uitdaging.'

Zorg

Bij het onderwerp 'zorg' neigt Thomas minder tot uitweiden: 'Samendoen [een groep zorgprofessionals] kan op maat ondersteuning leveren en kan schakelen naar de juiste instantie. De bedoeling is 1 centraal coördinatiepunt te organiseren met 1 plan...' We leggen hem de sluiting van het Willem Dreeshuis voor, als voorbeeld van lokaal gebeuren waar participatie en zorg mee gemoeid zijn. 'Je hebt met een zorgaanbieder te maken, die als particuliere instelling keuzes maakt. De verantwoordelijkheid van de BC is maar een betrekkelijke. De portefeuillehouder zorg en wonen kan overleggen met zorgaanbieder Amstelring over wat de voorwaarden zijn om de bestemming van het Dreeshuis eventueel te wijzigen. En zijn zorg uit te voeren over voorgenomen sluiting. Een wezenlijke rol voor de bestuurscommissie Oost bij de transitie in de zorg ziet Thomas niet direct. 'Al zijn 'de ogen en de oren in

Thomas van Egmond

de buurt' bijvoorbeeld bij de uitvoering van elementen van de jeugdzorg onmisbaar.'

Evenementenbeleid

'D66 vindt vooral dat een festival niet op 1 subsidiegever moet leunen maar ook zelf inkomsten moet genereren. Daarvoor moeten dan kaartjes worden verkocht en dus moet een park (voor een deel) afgesloten worden. Overleg met gebruikers van het park en bewoners is daarbij van groot belang. We hebben ons standpunt als D66 wel bijgesteld, en zijn akkoord gegaan met spreiding van de festivals over het stadsdeel. Er is nu gekozen voor 2 grote festivals in het Oosterpark: Keti Koti en Appelsap. Loveland op Koningsdag komt daar nog bij, dat is een festival 'van de burgemeester' en telt niet mee bij de evenemententoe wijzing van Oost. Ook (innovatieve) festivals en herrie horen bij de reuring van een stad.' 'Natuurlijk kunnen wij instemmen met de 5 voorgestelde eenmalige verhuizingen die volgend jaar noodzakelijk zijn vanwege de renovatie van het Oosterpark. #

Bestuurscommissie oost: wat vindt de SP er tot nog toe van?

Tekst: Sander Alkema en Nico Dekker

We stellen de vraag, uitgesplitst in vier subvragen, aan Jeroen Bronswijk. Hij zit voor de SP in de bestuurscommissie [BC] van Oost en was voorheen ook raadslid van stadsdeel Oost. We ontmoeten elkaar in restaurant Genieten, in het bestuurlijk centrum van stadsdeel Oost.

De rol van de bestuurscommissie

We vragen allereerst naar de rol van de nieuwe bestuurscommissie (BC), in contrast met die van de vroegere deelraad. 'En hoe moeten we ons de verhouding tussen het dagelijks bestuur (DB) en de overige BC-leden voorstellen?' Jeroen geeft toe dat het voor hemzelf ook niet altijd duidelijk is. 'Vast staat dat de BC geen politiek orgaan is zoals vroeger de deelraad. De BC heeft weinig bevoegdheden, en de eindverantwoordelijkheid voor het beleid ligt bij de gemeenteraad. De dualistische deelraad is in de nieuwe structuur vervangen door een monistische bestuurscommissie, die uitgaat van collegialiteit. Haar rol is primair de 'ogen en oren' te zijn van het bestuur, het gemeentelijk bestuur

weltevstaan. Het is een rol die de SP op het lijf geschreven is: contact houden met de mensen en organisaties in de wijken. Die opdracht wordt gedeeld door alle commissieleden en de prioriteiten worden gezamenlijk vastgesteld, over de partijgrenzen heen. De afgelopen maanden zijn al een aantal avonden georganiseerd in de buurten om nader kennis te maken met wat er speelt. De ervaringen zijn daarna informeel doorgepraat, waar de leden van het DB bij waren. Op die manier kunnen vanuit de BC aan de gemeenteraad bepaalde problemen worden doorgegeven en bij de betreffende wethouder extra budget worden gevraagd om die op te lossen. Dergelijke processen vinden ook plaats in andere stadsde-

len. Voor komend jaar is op basis van de ervaringen rond 6 miljoen extra vrijgemaakt voor prioriteiten in de verschillende staddelen. De bestuurlijke tijdsplanning is wel een probleem: de begroting voor 2015 weten we pas in januari aanstaande! We willen als BC beslissen de mogelijkheid hebben de bewoners van ons stadsdeel te betrekken bij die voor 2016. Officieel vergadert de bestuurscommissie om de week. Maar de agenda is tot nu toe doorgaans leeg: de te bespreken punten worden pas op het laatste moment ingevuld. Wel word je als commissielid overstelpt met stukken vanuit de centrale stad, waarop je op korte termijn een reactie kunt geven. Als excuus geldt de late coalitievorming in het gemeentebestuur

Jeroen Bronswijk

waardoor het tijdschema in de gemeenteraad is gecompromiteerd. Na deze aanloopperiode moet voortaan de agenda voor de BC tijdig bekend zijn, waardoor ook meningspeiling vooraf in de wijken kan plaatsvinden.'

Buurtdemocratie

De vraag naar de veranderingen in de buurt is hierboven aan de orde gesteld. Bestuurscommissie en buurtdemocratie zijn als het ware verweven met elkaar. Maar daarmee is contact houden met de mensen en organisaties in de wijken, de favoriete rol van de SP, het hoogste goed in een stadsdeel geworden. Politieke verantwoordelijkheden van politici en politieke verwachtingen van burgers

zijn verschoven naar de centrale stad. Maar die centrale stad ligt veel verder weg.

Zorg

Voor de SP zijn zorg, participatie en jeugdbeleid en huisvesting centrale punten. Over de eerste drie zijn door de ambtenaren in de Stopera documenten geproduceerd die bol staan van mooie zinnen en waarover aan de BC advies is gevraagd. Hij gelooft wel dat door combinatie van taken en werkzaamheden wat kan worden bezuinigd, maar de 40% waarvan sprake is, is véél. Wat zijn de consequenties? Over de ideeën die daarover op ambtelijk niveau zijn uitgewerkt is bij de BC nog niets bekend. Maar hij maakt zich wel zorgen. Aangekondigd is dat er 'een potje' noodsituaties is gereserveerd, maar of dat genoeg is?

Evenementenbeleid

Gevraagd naar het evenementenbeleid in Oost dat de afgelopen periode zoveel stof heeft doen opwaaien, zegt Jeroen dat dit, na een jaar behelpen door de restauratie van het Oosterpark, voor de komende jaren in de betreffende nota vastligt. Hij verwacht niet dat dit nog ter discussie zal worden gesteld, ook niet vanuit de centrale stad. #

Ouder worden is een kwestie van doen

Participatie

Tekst: Arie van Tol | Fotografie: Hans Heitgeert

Sommigen denken dat de termen ‘participatiesamenleving’ en ‘doe-democratie’ loze kreten zijn en niet echt een verandering aanduiden. Was het maar zo. Politici, ambtenaren en woordvoerders ‘in het veld’ schetsen keer op keer een kader via deze mantra. Zorguitvoerders en bewoners zelf hebben meer reserves. Maar dat lijkt niet te tellen, waarmee een belangrijke tegenstrijdigheid genoemd is: ‘bewoners willen het niet allemaal zelf moeten doen!’

Thijs Reuten heeft alle aandacht

‘We moeten op een andere manier praten: wat kan iemand nog wel! We moeten ophouden met bedenken wat mensen willen: de mensen zeggen zelf wel wat ze willen en kunnen...’
Zo mocht Thijs Reuten als betrokken portefeuillehouder in Oost een avondbijeenkomst openen in de wijk Jeruzalem. ‘Maar Arie, wat kun je nu tegen dit soort formuleringen van positief denken hebben?’ zo probeer ik zelf mijn vage ongenoegen weg te poetsen. Het lukt me niet en ik wil u als lezer een keer lastigvallen met die wrevél.

Inspiratieavond

‘Samen prettig oud worden in de wijk.’ Onder deze titel hadden diverse organisaties gezamenlijk de bewoners van Jeruzalem bij elkaar geroepen in het Willem Dreeshuis. Er was een ochtend- en een avondbijeenkomst. ‘s Middags waren er meer dan honderd belangstellenden en ‘s avonds ook nog zo ongeveer de helft daarvan. Een succesvol initiatief derhalve.

Wie kwam voor informatie over blok M (bouw van 84 woningen en zorgservicevoorzieningen) of over de verdere stand van zaken rond de bouwplannen in Jeruzalem werd teleurgesteld.

Ook bleef onbenoemd welke verantwoordelijkheden de organisatoren nu feitelijk hadden in het vernieuwingsproces in Jeruzalem. Hebben Habion, Amstelring, Dynamo, stadsdeel Oost, Amsta en de Ouderen Advies Raad iets te maken met de mogelijke sluiting van het Willem Dreeshuis of niet? En hoe invloedrijk is dan eventueel die stem? De avond draaide niet om informatie, niet om politiek, maar om inspiratie. Aan een achttal tafels met daaraan zo’n 6 of 7 deelnemers werden zo veel mogelijk wensen, ideeën en plannen verzameld. Met anderen, voornamelijk buurtgenoten, aan tafel zitten onder het genot van een kop koffie of thee en een koekje is op zich al mooi. En dan ook nog iets mogen zeggen over je wensen voor de buurt?!!

Resultaten

Kleurrijke vellen papier met daarop een wens of idee hingen overal in de zaal, nog van de middagsessie. Die van deze avond zouden er nog bij gehangen gaan worden. Medewerkers van Habion stelden de vragen. Wat heeft u nodig om prettig oud te worden in uw buurt? Wat kunt u eventueel zelf bijdragen? En wel duizend wensen en ideeën werden er opgehoest!

In zeven weken tijd gaan al die opgetekende resultaten uitgewerkt worden tot werkbare plannen. Vanaf woensdag 29 oktober is er elke woensdagochtend van 9 tot 12 uur in het Willem Dreeshuis het werkatelier. Dan op woensdag 10 december is de Terugkomdag, met weer een lunchbijeenkomst (van 12 tot 14.30 uur) en een avondbijeenkomst (van 19 tot 21 uur). Een lijst van 1000 is te lang. Maar ik zal u toch een deel van die lijst niet onthouden. Contact, ontmoetingsplek, kleine buurtwinkel, betaalbare huurwoning, buurtkamer, diversiteit in de wijk, activiteiten, veiligheid, SRV-wagen, toegankelijk OV, samen eten, maatje, uitjes, theater, bewegen, etc. En ik verzeker u: ook de overige teksten had u zelf uit uw mouw kunnen schudden! Niks opvallend of verrassend: natuurlijk is de opbrengst voorspelbaar!

Verschillen

Bewoners zelf hebben nu dus mogen aangeven wat hun wensen zijn voor de wijk Jeruzalem. Maar denkt u nu werkelijk dat de vroegere opbouwwerker of de huidige participatiemakelaar tot een heel ander lijstje was gekomen? Natuurlijk niet! De suggestie die er voortdurend

doorklinkt in de participatietoriek is dat er de afgelopen 30, 40 jaar niet naar mensen is geluisterd en dat dat nu wel gebeurt. Die suggestie werd 15 en 30 jaar geleden ook gedaan, maar in een ander retorisch jasje gestoken. Luisteren is één ding, (kunnen) gevolgen geven aan de wensen van bewoners is een ander. En daarin zit het grote verschil met vroeger. In de ‘doe-democratie’ voelen overheid en instanties zich niet langer verantwoordelijk voor het voldoen aan wensen, niet eens een poging wordt meer gedaan. Ze spelen de bal terug: ‘maar als jullie dat willen, onderneem dan iets samen met buurtgenoten.’ En alleen bij het verzamelen van input (wat wil de bewoner?) worden gek genoeg nog betaalde krachten ingezet. Terwijl juist dat feitelijk ook vrij gemakkelijk kan met stagiaires en vrijwilligers.

Zeven keer een werkatelier: het klinkt voortvarend. Maar kan er niet beter direct een kwartet aan het klaverjassen slaan? Een buurtbewoner als maatje van een oudere met hem naar de bioscoop gaan? De andere oudere die wil bewegen het adres en telefoonnummer geven van de gymnastiekmogelijkheden het dichtst in de buurt? En weer een andere buurtbewoner wil misschien al morgen een keer samen eten met die vrouw uit een straat verderop? Hoe zo plannen maken? Alsof er ooit nog een buurtwinkel terug gaat komen in een wijk als Jeruzalem?! Alsof de toekomstige huurwoningen ooit nog betaalbaarder kunnen worden?! Alsof er ooit zo maar familie in de buurt kan komen wonen?! Alsof het Willem Dreeshuis open zal blijven omdat de buurt er zo graag werkateliers houdt?! En hoe zou een bewoner, alleen of samen met buurtbewoners, zo’n wens überhaupt vorm moeten geven? Habion en consorten weten heus wel, weten heus nu al wel wat haalbaar is en wat niet. Om gedaan te krijgen dat het Willem Dreeshuis niet wordt gesloopt volstaat inspiratie niet, is nog altijd actie nodig. Maar ja, om nou na een gezellige inspiratieavond ook nog een actiemiddag te bezoeken?

En wie zou die moeten organiseren?

Babylonische activiteitenverwarring

U wilt niet weten wat er allemaal is aan organisaties en buurtinitiatieven. En als u dat wel wilt valt het niet mee om dat te achterhalen. Op 3 oktober j.l. was er een kans. Op de Marktplaats van Watergraafsmeer presenteerden zich een 40-tal sociale actoren. Veel van die clubs zoeken zowel vrijwilligers als klanten. Meer dan honderd potentiële en bestaande klanten en/of vrijwilligers waren er op 22 oktober in het Willem Dreeshuis. Is het niet constructiever als Habion de verbindingen tot stand brengt tussen de bewoners van Jeruzalem en de bestaande organisaties en buurtinitiatieven? Constructiever dan het opnieuw formuleren van de voor de hand liggende wensen? En het zou Habion sieren de meer politieke wensen te helpen onderbrengen in nieuw te vormen actiegroepen. Het Willem Dreeshuis, betaalbare huurwoningen, bushaltes, buurtwinkels, groen: behoud of terugkeer er van vergt actie.

En ja, natuurlijk kan de bewoner ook zelf nog wel wat doen! Maar ook hier is sprake van een misplaatste tegenstelling. Alsof de bewoner de afgelopen tientallen jaren uit zichzelf tot geen enkele activiteit kwam. ‘Zelf klussen in huis wil hij,’ staat er in het persbericht van Habion. Maar wie hield ‘m dan tegen vorig jaar? ‘Een maatje wil zij.’ Er zijn maatjesprojecten in overvloed, blijkbaar niet bekend genoeg. ‘Een mix van jong en oud in de buurt wordt gewenst.’ Misschien willen anderen ook gezinnen in Jeruzalem? De inspiratieavond waren geweldige initiatieven. Elk samen komen van buurtbewoners valt toe te juichen. Maar om in Jeruzalem tot meer activiteiten en tot meer actie te komen zal uit een creatiever vaatje getapt moeten worden. #

Uw reactie op www.oost-online.nl

Stuur ‘m dan naar redactie@oost-online.nl of dwarskrant@gmail.com

Het WIJKOPBOUWORGaan OOST zoekt: Twee nieuwe leden voor het Dagelijks Bestuur

Het Wijkopbouworgaan Oost is een vrijwilligersorganisatie die zich al meer dan 50 jaar inzet voor de leefbaarheid in Amsterdam Oost en voor het stimuleren en ondersteunen van bewonersinitiatieven en bewonersorganisaties. Door vertrek van een bestuurslid zijn we op zoek naar een nieuwe coördinerend secretaris. Daarnaast willen we het Dagelijks Bestuur graag ook nog versterken met een extra bestuurslid met kennis en ervaring op het gebied van Wijkopbouwwerk/Sociaal Cultureel Werk.

Heeft u belangstelling?

Neem dan contact op met het Wijkopbouworgaan via info@wijkopbouworgaanoost.nl

‘We hebben bijna geen regels’

Moestuiniers aan het woord

Tekst en fotografie: Ton Hendrix

Op een mooie vrijdagmiddag kom ik aangefietst bij de Cruquius Tuin. Achter een mooi houten hekwerk staan de bakken waar de buurtbewoners in tuinieren. Het is een drukte van belang. Een grote groep kleine kinderen met oranje hesjes is bezig bij de tuintjes links. En ook Lot Riemers, één van de initiatiefnemers, is er met haar dochtertje Suzan.

Dit is alweer het tweede seizoen van de Cruquius Tuin’, zegt Lot, ‘een lang seizoen door de goede zomer met veel zon en regen. Ieder heeft hier zijn eigen tuintje. Dat bestaat uit telkens een groepje van drie pallets bij elkaar, samen zo’n 3½ m². Er wordt dankbaar gebruik van gemaakt, 53 mensen hebben hier een tuintje. En we hebben een wachtlijst van 25 mensen. In principe hebben we deze plek maar voor twee jaar. Maar ik hoor niks van het Stadsdeel, dus ik weet nog niet

wat er gebeurt in 2015. We waren een aantal jaren geleden op het idee gekomen voor een buurttuin. Zelf groente verbouwen, lekker met je handen in de aarde, nieuwe mensen ontmoeten, dat was het idee. We hadden gelezen over Moes 32 op IJburg, en wilden ook zoiets hier. Dit stuk land lag al jaren braak, dus dat was een uitgelezen plek ervoor. Gertrude Flentge en ik hebben een plan gemaakt en bij het Stadsdeel ingediend. Toen hoorden we een tijd niks,

en ineens stond het licht op groen.’

‘We krijgen geen subsidie, maar wel hulp in natura. Zoals het hek, dat vooral dient om de kinderen binnen te houden, maar ook de honden buiten. We krijgen enkel positieve geluiden uit de buurt: ‘Leuk! Wat zijn jullie allemaal aan het doen?’. Het Stadsdeel geeft ook de houtsnippers en heeft een border met bloemen ingezaaid. En de boomstammen, waar we nu op zitten in het centrum van de tuin. Bakken hebben we gekozen in verband met de bodemvervuiling. Maar het is ook handig dat je niet zo hoeft te bukken, voor mensen met rugklachten. We hebben zelf een watertank aangelegd. Die wordt bijgevuld met water uit de vaart, dat gaat via een pomp die werkt op de elektra van de buurman. Die was zo sympathiek om er een gat voor te boren in zijn muur.’

‘De tuiniers zijn allemaal omwonenden. We hebben de mensen uit de architectenbuurt voorrang gegeven omdat die weinig voorzieningen hebben. Het gaat er niet om veel productie te maken, maar dat je gezond eten hebt, dat je

Moestuin

Kinderen van een BSO uit de buurt zijn hun bakken aan het verzorgen

zelf hebt gekweekt. Ik ben er trots op dat ik net mijn eigen aardappels heb geoogst! Er zijn twee rijen bakken voor de kinderopvang, de UK. Later zijn er ook bakken bijgezet voor verschillende BSO’s uit

We krijgen enkel positieve geluiden uit de buurt

de buurt. Dat zijn de kinderen die nu daar bezig zijn. We hebben hier geen echte tuindagen of werkdagen. We

hebben bijna geen regels. Ja, bijvoorbeeld dat je geen bomen mag planten. Ieder moet zijn eigen verantwoordelijkheid nemen. De tijdelijkheid zit erbij in. We hebben geen bestuur of commissies. We hebben wel met een groepje een midzomerfeest georganiseerd, dat was super gezellig, ook met muziek erbij! We vragen contributie, zo hebben we budget voor zo’n feestje. Maar we houden ook geld in reserve voor bij de opheffing. Als we weer weg moeten, moet alles keurig worden achtergelaten, dat is de afspraak’. #

kijk ook op: www.facebook.com/cruquiustuin
reacties: tonquichot@gmail.com

Lot Riemers, één van de initiatiefnemers, met haar dochtertje Suzan

Terwijl ik de gordijnen van de woonkamer openschuif, valt mijn oog op de lege etagewoning op driehoog aan de overkant. Mijn overbuurman is verdwenen. Hoe is het mogelijk, dat dat me nu pas opvalt? Twee lichtere plek-

verraadde dat hij moeite had mij te plaatsen en zelf duurde het ook enkele seconden voordat ik hem als mijn overbuurman herkende. Weggerukt uit zijn omgeving was mijn vrouwde beeld van hem even, gelijk een storing op televisie,

door. Maar het gekras van de vulpen heeft haar kennelijk ontwaakt. Hij kijkt op van zijn kruiswoordpuzzel en aait haar over de kop. Dan drukt ze haar kont de lucht in, rekt zich uit en gaat midden op het puzzelboekje staan. Demon-

rommelt aan het touwtje en hangt het in de theepot. Onder zijn pullover draagt hij een overhemd, zonder stropdas. Hij wendt zich naar het raam, kijkt en wuift naar me. Ik beantwoord zijn groet. Maar nu is hij er niet meer. Zijn vrouw was al een jaar of drie geleden overleden, maar ook haar zie ik nu als een foto haarscherp voor me afgedrukt. In haar zachtgroene fauteuil, met breipennen en een kluwen wol; asgrijze haren, in permanent gestoken; bolle wangen met een forse neus; een jurk met bloemetjesmotief. De zwarte poes op schoot die zo nu en dan haar poot naar het bewegende garen uitsteekt. Buiten wappert haar schone was, dat zorgvuldig gegroeped aan de driewaslijntjes te drogen hangt. De schone witte was steekt af tegen de vuilbruine bakstenen van de buitenmuur. Maar bij de eerste regendruppels legt ze haar breipennen neer en staat moeizaam op. Ze stom-

melt naar het raam, schuift het open en haalt de was naar binnen. De overbuurman heeft de waslijntjes nooit meer gebruikt. Af en toe zat er nog weleens een vogel op. Nu zie ik alleen nog maar een kaal, leeggeroofd huis. Het gordijn, met het keukengereimotiefje, is weg. De ijzeren gordijnrail is grotendeels losgeraakt en helt als een zinkend schip naar onderen. De gordijnstof lijkt er in de haast te zijn afgerukt; het keukenkastje staat wijd open. En waar is de poes naartoe gegaan? Het vertrouwde beeld van het kale hoofd dat ’s avonds boven de stoel uitsteekt, het opflitsende gekleurde licht van de televisie en de rustgevende poes in de vensterbank of op tafel zijn voorgoed verdwenen. #

Meer verhalen vindt u op: www.melandlangeveld.com

Vertrouwd beeld

Door: Méland Langeveld

ken op het bloemetjesbehang markeren de plaats waar het vredige heidetafereeltje en het portret van zijn overleden vrouw hingen; de spijkers zitten nog in de muur. De boekenkast, de tafel met het kleedje, de hanglamp, de met zachtgroene stof beklede fauteuil, die sinds de dood van zijn vrouw onbezeten bleef, zijn in rook opgegaan. Een tijdje geleden kwam ik hem nog in de supermarkt tegen. Ik groette hem. Zijn blik

aan het flinkeren. Nu ik naar zijn kaalgeplukte woning sta te kijken, zie ik hem weer voor me. Hij zit aan tafel, waar hij bedachtzaam de vakjes met letters opvult. Af en toe raadpleegt hij het puzzelwoordenboek. De eenzaam overgebleven haren op zijn kale hoofd zijn steil naar achteren gekamd. Zijn zwarte poes zit kaarsrecht voor hem op tafel. Bedaard volgen haar ogen zijn handbewegingen. Ze is oud en slaapt bijna de dag

stratief legt hij zijn vulpen neer, staat moeizaam op en schuifelt naar de keuken. Met een souplesse die niet echt meer bij haar leeftijd past, springt poes via de stoel op de grond en gaat achter hem aan. Uit de koelkast pakt hij een blikje en schuift de vleesbrokjes in het voederbakje. Traag likt ze aan de gelei terwijl hij de fluitketel vult en op het vuur zet. Uit het kastje boven het granieten aanrecht pakt hij uit een blik een theezakje,

Onallega

Ter controle bij DWI

Tekst en fotografie: Hella de Groot

Ontmoeting

Ik moet maandagochtend bij DWI verschijnen om vragen te beantwoorden over ‘de rechtmatigheid’ van mijn bijstandsuitkering. Ik vraag me af waarom. Ik heb pas enkele maanden bijstand en helemaal geen tijd gehad om fraude te plegen. Zonder enthousiasme maar stipt op tijd meld ik me ten kantore aan de Weesperstraat.

De DWI-consulente is te laat. Het is al de tweede keer dat ik even moet wachten tot een consulente verschijnt, frappant als je bedenkt hoe streng DWI zelf is in de naleving van regels bij klanten. Mijn uitkering is namelijk ‘opgeschort’ omdat ik niet ben verschenen bij de afspraak die ik vrijdag had. Ik heb die brief voor de vrijdag inderdaad over het hoofd gezien. Vandaag mag ik in de herkansing. Ik zit en ik wacht. Er ligt hier geen Vogue of Vrij Nederland, wel flyers met zorgelijke informatie. Laat maar. Vanuit mijn linker-ooghoek zie ik de bewakers van Trigion tegen een tafeltje hangen. Wie maakt ze wakker als er brand uitbreekt? Rechts naast me zit een man van Indiase afkomst. Hij zit stokstijf en knippert niet met zijn ogen. Of hij nog leeft, ik weet het niet. Op de trap is het een komen en gaan van consulenten en

klanten. Ik wacht tot het tijd is. Dan is het tijd. Iemand noemt mijn naam. Even verderop staat mijn consulente. Ze draagt een zwarte hoofddoek en heeft een prachtige lach. Ik loop naar haar toe, ze geeft mij formeel een hand en noot mij boven.

Haar hoofddoek laat enkele haarstrengen vrij boven haar voorhoofd. Ze toont mij haar identiteitspas. Dit is zij verplicht te doen, zegt ze, zodat ik kan zien dat zij de persoon is bij de naam in de brief. Op de pasfoto op het identiteitsbewijs draagt ze geen hoofddoek, ze heeft daar zelfs een blonde haardos. Dat de persoon op de foto dezelfde is als degene die voor me zit, zie ik alleen aan de naam, niet aan het hoofd. ‘Blond?’ vraag ik. ‘En nu donker?’ ‘Ik ben nog steeds blond hoor,

hier en daar,’ merkt ze op. Intrigerend... ‘Standaardvragen’ De stapel met overzichten van drie maanden bankafschriften heb ik voor me neergelegd. Daar was om gevraagd in de brief, ter controle van de

Ik heb niets zichtbaars misdaan

rechtmatigheid. Mijn ID laat ik ook zien. ‘Ik heb wat standaardvragen,’ begint ze. ‘Woont u nog steeds op dit adres?’ ‘Dat is niet veranderd, nee.’

Andere vragen: ‘Sinds wanneer woont u op dit adres?’ ‘Hoeveel kamers telt de woning?’ ‘Woont en slaapt u daar

- Ik woon hier alleen.
- Het is een tweekamerwoning.
- Ik woon daar sinds februari 1994.
- Alle spullen in mijn huis zijn van mij. Er liggen geen spullen van andere personen in mijn huis. Ik heb geen spullen op een ander adres staan. Ik heb bij mijn ouders misschien wat oude boeken.
- Ik slaap elke nacht op mijn eigen adres.
- Mijn post ontvang ik op mijn eigen adres, nergens anders.
- Buiten mij heeft hebben mijn ouders, zus en twee vrienden van mij nog een sleutel van in geval van calamiteiten.
- Ik pin inderdaad regelmatig buiten Amsterdam, maar dat zijn uitstapjes.
- Ik kan niet op vakantie en dan is het wel lekker om dan een dagje uit te gaan.
- Ik reis dan per trein. Soms reis ik met een Kruidvatkaart. Dan reis je voordelig.
- Ik heb één betaalkrekening bij de Rabobank en drie spaarrekeningen, waarvan één bij

alleen?’ ‘Slaapt u wel eens ergens anders?’ ‘Hoeveel rekeningen heeft u?’ ‘Heeft u andere inkomsten?’ ‘Bent u gelukkig?’ (nee, deze vraag verzin ik, dit wil ze helemaal niet weten) Wat ik antwoord, tikt zij op. Die verklaring moet ik aan het eind van het gesprek tekenen. Maar de kern van het gesprek begint met een handeling... Ze bladert driftig de bankafschriften door. Minutenlang. Zwijgend. Ik heb niets zichtbaars misdaan, toch word ik nerveus. ‘Er is ons iets opgevallen aan uw pingedrag,’ doorbreekt ze het stilzwijgen. ‘Wat dan...’ zeg ik met een krakerig stemmetje. ‘U pint in Vlissingen, Maas-tricht, in Haarlem, Leiden... Kunt u dat verklaren?’ ‘O, dat! Geld voor vakantie heb ik niet, maar af en toe een dagje uit in Nederland kan nét. Met zo’n voordelig Kruidvatkaartje kom je nog eens ergens.’ ‘Kruidvatkaartje... voordelig,’

zegt ze hardop, tikkend. Ze heeft nog een vraag over 6 augustus. Toen pinde ik in Lille... ‘Ja, leuke stad hoor...’ ‘Ik bedoel eigenlijk: had u toestemming gevraagd om naar het buitenland te gaan, door het vakantieformulier in te vullen?’ ‘Nee, moest dat dan? Voor één dagje buitenland?’ ‘Dit heb ik niet aan de DWI opgegeven, omdat ik dat niet wist,’ tikt ze namens mij op.

Dan is het opeens voorbij. Ze heeft geen vragen meer. De opschorting van mijn uitkering draait ze terug. Ze loopt naar de printer en legt mij een document voor met mijn verklaring. Inhoudelijke opmerkingen heb ik niet, ik heb dit inderdaad allemaal geantwoord. Wel verzoek ik de consulente om ‘een reis dat’ te veranderen in ‘een reis die’. Ze zal het meteen aanpassen, zegt ze met een verlegen glimlach. Ik bedank haar. Een taalfout is ernstiger dan fraude. #

Gedachtesprongen over het IJ

Door: Mirry Dijkstra | Illustratie: Ruud Meijer

Met de stad in mijn gedachten/ben ik nooit alleen/ zij biedt mij de kans op vele ontmoetingen/ ja, daar ga ik heen. Mijn gedachten flitsen razendsnel tussen Noord en Oost. Hoe ga ik straks verbinding houden met Oost? Fiets ik over de bruggen? Neem ik de pont? Of ben ik onophoudelijk met mijn gedachten daar?

Oost was veelzijdig geweest. Achter een portiek hadden bewoners met totaal verschillende leefstijlen vreedzaam naast elkaar gewoond. Met tevredenheid constateerde ik eens dat de Indische Buurt een van de meest gemengde wijken in de stad was. De statistieken bevestigden het vermoeden dat mij steeds naar de buurt had gedreven: hier lagen de meeste kansen op een omgeving die kleurrijk was, op een gelijktijdige ontmoeting met enorm veel culturen. De Javastraat had me al vaker naar zich toegetrokken wanneer ik me weer met de wereld wilde omgeven. Daar lag voor mij de kracht van Oost. Hopelijk vond ik die diversiteit ook in Noord, ik

zou er alles voor over hebben deze aan de overzijde te vinden. De wijk op de noordoever waar we gaan wonen is even jong als mijn dochter: vijf jaar. De eerste straten werden aangelegd tijdens de jaren dat ik hier in de Indische Buurt woonde. Straks woon ik in het uiterste noorden van de stad vlakbij de Ring. Het is alsof ik dan toch echt bijna getrouwd ben met de stad. Eerder proclameerde AT5 hoe onze toekomstige wijk ‘verstopt is in de oksel van de A10 en de Nieuwe Leeuwarderweg’. Natuurlijk werd ik meteen ook nieuwsgierig naar de buurt in de andere oksel. Toen ik me niet langer kon bedwingen dook ik het viaduct onderdoor

Vertelling

en fietste er verwonderd rond. De buurt aan de andere zijde had ook al iets heel ongerepts en puurs. Het ontroerde me allemaal, zoals Noord me ontroert. Maar hoe ga ik om met de constatering dat mijn leven, dat zich jarenlang tot het stadscentrum beperkte en zich verder veelal op de

Oost-Westas afspeelde plotseling lijkt te kantelen naar een leven dat zich af gaat spelen op de Noord-Zuid as? Op de hijskraan boven in de lucht staat Liebherr. Het is net alsof hij wil bewijzen dat God overal is. In ieder geval huist hij hier in de stad. Dan zal zijn aanwezigheid ook wel in Noord rondwaren. Ik was niet minder verrast toen ik de afgelopen zomer -in de wetenschap dat dit de laatste zomer in Oost was en we naar Noord zouden gaan- een meisje in het zwembad tegenkwam dat uit Noord kwam en zich aan mijn dochter voorstelde als ‘Heffen’. Eerst kon ik haar niet goed verstaan, dus ik vroeg

nogmaals haar naam. ‘Heaven’, heet ik, zei het meisje, en eigenlijk ‘Heaven-ly’. Het moest daar ongetwijfeld ‘hemels’ zijn in Noord, dacht ik. Op een onbewaakt moment van mijn gedachtesprongen over het IJ rijdt het busje van het Leger des Heils langs. ‘Samenleven doe je dus niet alleen’ luidt de langs rijdende moraal. Ja, dat is wat ik leerde in Oost: dat samenleven zoveel leuker is dan de afzondering die ik steeds opzocht in de jaren in de Kerkstraat. De billboards met de oproep ‘jij bent de maatschappij’, die ik voor het eerst gewaar werd in het stadshart, waren daar al een inleiding op geweest. #

Poppentheater Koos Kneus

Elke zondag en woensdag

Poppenkast op het Iepenplein, reserveren en meer informatie www.kooskneus.nl.

Vrolijke voorstellingen met schminken en verkleedkleren, drankje en koek, ook voor verjaardagsfeestjes. Entree: € 7,- p.p., met stadspas € 6,- p.p.

NB je mag altijd 2 verschillende voorstellingen blijven zitten voor de prijs van 1

Programma op alle zondagen in november en december:

10.30: Avonturen van Haas en Konijn: De Kaashaas, 2 – 4 jaar Konijn vindt een supergrote, oranje wortel. Blij meldt ze het Haas, maar die lust alleen kaas! Op een vindingrijke manier leert ze hem toch wortels te eten.

12.00: Mol en Muis op bezoek bij Kale Opa, 2 – 4 jaar

Mol en Muis gaan samen op de thee bij Kale Opa. Opa heeft heerlijke koekjes gebakken. Maar een koekjesdief steelt ze. Agent Speurheus gaat erachteraan!

14.00: Alle hens aan dek! - Piratenverhaal, 4 – 8 jaar

Een dolkomisch stuk vol verwikkelingen, over twee domme zeerovers: boef Piet en kapitein Haak, die een schatkist stelen.

15.30: Indiaan Tikkitakka maakt vrienden, 4 – 8 jaar

Tikkitakka ontmoet cowboy Billy met zijn koe Zwart Vlekje. Ze reizen naar het grote indianenland. Daar maken ze kennis met het indianenmeisje Poconhandtas.

Programma op woensdagen 5, 12 en 19 november en 10 en 17 december:

14.00: De verdwenen parels van de koning, 4- 8 jaar Een gemene heks steelt een kist met parels van de koning en verstopt die onder de grond. Wies de Mol, een vakkundige 'wroetvrouw', vindt ze in haar hol en brengt ze naar de koning terug. Maar de heks geeft nog niet op...

15.30: Paniek in de diertuin, 4 – 8 jaar

Jaap de Krokodil maakt er in de diertuin een puinhoop van. Hij bijt Beer, Kangoeroe, Pinguin, Wolf, Bever en Das in hun bil! Maar de blotebillentante brengt uitkomst.

Speciaal Sinterklaasprogramma op zondagen 23 en 30 november:

10.30 en 12.00: Sint en Piet in de speelgoedwinkel, 2 – 4 jaar

14.00 en 15.30: Sinterklaas en de pepernootboot, 4 – 8 jaar

Speciaal Sinterklaasprogramma op woensdagen 26 november en 3 december:]

14.00: Sinterklaas en de pepernootboot, 4 – 8 jaar

15.30: Sint en Piet in de speelgoedwinkel, 2 – 4 jaar

De Mammies

Spelers Tjitske Cnossen en Nico-lien van der Does Na afloop van de voorstelling mogen kinderen tekenen, krijgen gratis limonade (ouders gratis koffie of thee).

zo 23 nov 11.30: Sinterklaas is jarig

zo 14 dec 11.30: Woont er een ezeltje op zolder?

Oostblok

Alle hieronder genoemde voorstellingen spelen in de locatie

Sajetplein.

zo 2 nov 13.00 en 16.00: Show your Skills! – Nina Beem & Michael Kamp

Voor kinderen van 7 t/m 12 begint om 13 uur de workshop en om 16 uur de voorstelling '1001 nacht', een doldwaas sprookje met een moderne twist.

vr 7 en za 8 nov 20.30: Hé jij daar – Frans Stijards

Een roadmovie met hindernissen,

Hé jij daar - Frans Stijards

en een filosofisch traktaat tegelijk volgens de Volkskrant; spel van Nanette Edens.

wo 12 nov 10.30: Loet moet zingen – Ruth Bakker (2+)

Loet danst en zingt volop met de kinderen, maar pas op voor de krokodil!

do 20 nov 20.30: Verse Vis Oostblok geeft graag podium aan jong talent; een gloednieuw programma: van muziektheater tot mime, van dans tot tekst.

zo 23 nov 16.00: Het Vogelrijk – Wonderland (1+)

Interactieve dansvoorstelling is een magisch spel voor de aller-kleinsten.

Het vogelrijk

zo 30 nov 10.30 en 15.00: Sinterklaas, wie is dat toch? (Familie) – Nieuw Repertoire

Een muzikale voorstelling vol vergeten verhalen, liedjes en weetjes over Sinterklaas.

za 29 nov 20.30: Tulpen uit Istanbul – Stichting Philomela

De Turkse bariton Sinan Vural en de Nederlandse mezzosopraan Merel Huizinga stellen een programma samen met hoogtepunten uit de Turkse en Westerse klassieke muziek.

vr 5 en za 6 dec 20.30 en zo 7 dec 16.00: Judee Sill – Sluysmans & Van Warmerdam

Hallucinerend, rockend en poëtisch muziektheater over een vergeten meisje met een uitzonderlijke gave.

wo 10 dec 10.30: Ondersteboven (2+)

Een duet tussen een danseres en choreograaf Gaia Gonnelli en muzikant Wiebe Gotink: een ontdekkingsreis in de wereld van klanken en bewegingen.

zo 14 dec 16.00: Bobbie & Zora (4+)

Een humoristische, muzikale en

kleurrijke voorstelling over het overwinnen van angst voor het onbekende. De voorstelling is gemaakt in samenwerking met het Dick Bruna huis.

Badhuistheater

vr 14 nov 20.30: Theatersportwedstrijd De Moeder van Wim vs Expreszo

Het wordt een supergezellige wedstrijd waarbij twee teams om de beurt scènes improviseren. En het publiek doet mee...!

za 15 nov 20.15 en zo 16 nov

15.00 en 20.15: Terminal C

Produced by Now Now Productions, directed by Svarupa and stars Tamara Richards and Annika Groeneveld. 'Terminal C draws you in immediately with simple staging, great lighting and music. The dialogue was insightful and witty.'

zo 23 en zo 30 nov 13.00: Cue script Shakespeare workshop – with Will Sutton

Will Sutton has been working with this kind of 'improvised' acting, and will lead yet another fantastic two workshops. Please enrol fast! Because there is a maximum of 15 students who can take part! You can participate by sending a mail to badhuistheater@gmail.com and by buying a ticket on the website www.badhuistheater.nl.

za 29 nov 17.00: Gratis Tjechische kinderteatervoorstelling (4+) met Sinterklaas

Aansluitend traditioneel Tjechisch eten & drinken.

za 29 nov 20.30: Czech Christmas show: Mikulas (band / theater) Theaterfeest gebaseerd op het Oost-Europese idee van de kerst-karakters; Mikulas – Tjechisch ritueel voor het hele gezin.

do 11 t/m zo 14 dec 20.15: In-Players presents Murder at Café Noir

A winter production of Murder at Café Noir by David Landau, directed by Alex McKenzie. With possible also matinees. A humorous murder mystery play which pays homage to the 1940s films like Casablanca and The Big Sleep.

vr 19 dec 20.15: Christmas Carol – Theaterworks Amsterdam

Edited and directed by Donna DuCarme, Christmas Carol is presented in the original English, and is not recommended for children under 12.

You've seen the movie, sung along to the musical... now you can hear the book! Theaterworks Amsterdam presents a 'Readers Theater' version of Charles Dickens' original novella.

za 20 dec 18.30 en 20.15: eerst eten, dan show: Ultimate Christmas-Party

Feest met diner vooraf. Optreden Christmas Carol koor en een nieuwe samenstelling van de ACCU fanfare. Presentator is Maarten Vos.

Tropenmuseum

---ACTIVITEITEN---

[vet]za 1 nov 19.00 – 01.30:[vet] Museumnacht: Kom dromen in het Tropenmuseum

vr 14, za 15 en zo 16 nov: Tropenmuseum op KANTOR

Tickets voor festival Kantor via www.kantorweekend.com.

za 22 van 12.00 – 17.00 en zo 23 nov van 10.00 – 12.00: 24h Oost: Bezoek de tentoonstelling

Soulmade van Jasper Krabbé Deelnemers aan 24h Oost kunnen gratis een bezoek brengen aan deze tentoonstelling.

zo 14 dec 14.00 – 15.00: Lezing en rondleiding door conservator Hedendaagse Kunst over de kunstinstallatie Grand Parade Anke Bangma toont de wondere wereld van Jompét Kuswidananto: hij maakte een kunstinstallatie van tientallen mechanische mensfiguren die elkaar ontmoeten te midden van een groot plein. Spektakel van licht, geluid en beweging.

---VOOR KINDEREN---

t/m 8 maart 2015 elke za en zo: MixMaxBrasil: de doe-tentoonstelling in Tropenmuseum Junior

za 1 en zo 2 nov van 11.00 – 13.00 en 13.30 – 16.00: Creatieve kinderactiviteit: Feestelijk Mexicaans skelet maken (4 t/m 12 jaar)

van za 8 nov t/m zo 14 dec van 11.00 – 13.00 en 13.30 – 16.00:

Creatieve kinderactiviteit: Hippe kralen uit Oeganda (4 t/m 12 jaar)

van za 20 dec t/m zo 4 jan, elke dag, van 11.00 – 13.00 en 13.30 – 16.00: Creatieve kinderactiviteit: Slingers brengen geluk! (4 t/m 12 jaar)

van za 20 dec t/m zo 4 jan, elke dag: MixMaxBrasil: de doe-tentoonstelling in Tropenmuseum Junior

Voor actuele prijzen en tijden: www.tropenmuseumjunior.nl.

---TENTOONSTELLINGEN---

t/m 2 nov in Parkzaal: Masters of Photography – Iconen van National Geographic

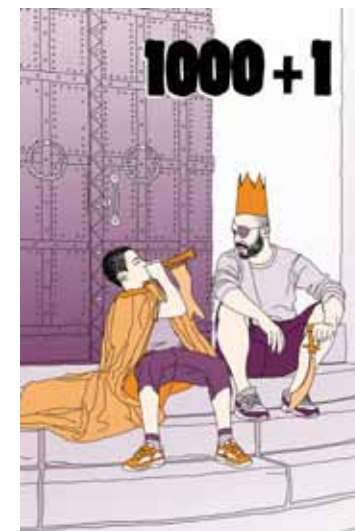
t/m 25 jan 2015 in Tropenmuseum: Soulmade – Jasper Krabbé meets Tropenmuseum

Met zo'n 1000 objecten heeft hij negen kamers gecreëerd in combinatie met eigen werk. [zie artikel op pagina hiernaast]

van 31 okt t/m 22 mrt 2015 in Lichthal: Grand Parade – Theatrale kunst van Jompét Kuswidananto

Veel spektakel van licht, geluid en beweging: trommels beginnen te roffelen, handen te klappen, en uit luidsprekers klinkt het feestgedruis van een optocht of het rumoer van een betoging.

van 20 nov t/m 15 mrt 2015 in Parkzaal: Look at me!

1000 + 1 tekening NedPho

Een visuele ontdekkingstocht langs portretten van mensen die zelf bepalen hoe ze gezien willen worden. En dat is van alle tijden.

NedPho-Koepel

zo 9 nov 16.00 en ma 10 nov

9.30: 1001 + 1

Kinderen en musici uit Oost

Adressen

Poppentheater Koos Kneus

Iepenplein 40 hoek Reserveren: 020-6928532 www.kooskneus.nl

Badhuistheater

www.badhuistheater.nl email: badhuistheater@gmail.com

Bibliotheek Indische Buurt

Javaplein 2 020-6681565

Bibliotheek Oosterpark

1ste Oosterparkstraat 236 020-6940773

Oostblok

locatie: 2e van Swindenstraat 26

Locatie: Sajetplein 29 www.oostblok.nl

Theater/studio Majella

Tidorestraat 172 020 6201513 info@demammies.nl

Etalagegalerie Inkijk

020-6925733 www.polderlicht.com

Frankendael Foundation

Middenweg 72, lisa@frankendaelfoundation.nl 020-4233930

Tropenmuseum

Linnaeusstraat 2 www.tropenmuseum.nl 020 5688200

NedPho-Koepel

Batjanstraat 3, www.orkest.nl, 020-5217502

De Mammies

Theaterstudio Majella, Tidorestraat 172, www.demammies.nl, 020-6201513

spelen alsof hun leven er vanaf hangt. Een samenwerkingsverband van Studio 52nd, het Nederlands Philharmonisch Orkest en het Nederlands Kamerorkest. Eigen Haard geeft de eerste 50 vrijkaarten cadeau, dus reserveer snel via 020-3319139 of reserveren@studio52nd.nl.

Frankendael Foundation

t/m 7 dec: Wenn wir dich nicht sehen, siehst du uns auch nicht Fotografie uit de collectie van Reyn van der Lugt in Huize Frankendael
Openingstijden: zo 12.00 – 17.00 uur
Rondleiding (gratis): iedere zondag om 12 uur

Etalagegalerie Inkijk

elke dag van 07.00 – 24.00: een installatie van Dan Geesin, in In-kijk, metrostation Weesperplein.
elke dag van 07.00 – 24.00: een installatie van Niels Post, in In-kijk, metrostation Wibautstraat. Meer info: 020-6925733 of www.polderlicht.com.

Voor actuele informatie:

www.oost-online.nl

Jasper Krabbé meets Tropenmuseum

Tekst en fotografie: Arie van Tol

Daar waar de poster op straat nep en kitscherig oogt is de tentoonstelling zelf echt en beziel. Daar waar enige relativering in zijn toon, keuze en verhalen van Jasper Krabbé ten enenmale ontbreekt laat de tentoonstelling 'Soulmade' juist bescheidenheid, twijfel en diversiteit van interpretaties zien. T/m 25 januari is het werk van Jasper Krabbé te zien in het Tropenmuseum te midden van vele onbekende kunstwerken uit het verleden en uit verre landen.

Eén van de negen kamers: Living Room

Maandenlang heeft Jasper Krabbé mogen rondstruinen in het depot van het Tropenmuseum. Uit de tienduizenden opgeslagen bezittingen van het museum heeft hij een keuze gemaakt. De collectie van zo'n 1000 objecten kenmerkt zich volgens de kunstenaar met name door bezielheid, door het niet schuwen van verval in vorm en inhoud en door de link met zijn eigen werk.

Perspresentatie

Een dag vóór de officiële opening van de tentoonstelling leidt Jasper Krabbé een select gezelschap door de negen 'kamers' die uiteindelijk zijn samengesteld. Elke 'kamer' heeft een eigen sfeer met eigen

onderwerpen en eigen verhalen. Bordjes met naam van de kunstenaar, naam het kunstwerk en toelichting ontbreken. 'Zo kan de kunst zelf optimaal binnenkomen bij de kijker.' Na afloop van de rondgang kan in een catalogus alsnog naar feiten en verhalen worden gezocht. Er is ook een boekwerk uitgegeven bij en over de tentoonstelling. Daarin becommentarieert de kunstenaar een aantal werken nader: de context en de relatie met zijn eigen werk staan daarbij voorop. Afbeeldingen van enkele van de kunstwerken die worden getoond in het Tropenmuseum complementeren het geheel.

Regulier bezoek

Een maand later loop ik op een zonnige vrijdagmiddag nogmaals door de negen 'kamers'. Een enkele passant tref ik, en een enkele suppoost: veel bekijks lijkt de tentoonstelling (nog) niet te krijgen. Net als de eerste keer ben ik onder de indruk van de sfeer die is gecreëerd. En net als de eerste keer wordt mijn aandacht niet

Een deel van de Bed Room

zo zeer getrokken door kunstwerken op zich. Wat ik zie heet tijdsloos en universeel te zijn, maar om een relatie te zien met de huidige tijd en wereld is meer verbeeldingskracht nodig dan ik in huis heb. Nader tekst geven aan wat ik zie is moeilijk. Ik ben bang dat extra woorden de kunst eerder ontkrachten dan dat ze er meer recht aan doen. U moet gewoon gaan kijken. Het is de moeite waard. #

Vergeten doden

Tekst en fotografie: Méland Langeveld

Verscholen tussen het riet en het hoge gras ligt de oude joodse begraafplaats Zeeburg. De begraafplaats was tot 1942 in gebruik, en naar schatting zijn hier honderdvijftig duizend mensen begraven. Het is daarmee één van de grootste dodenakkers van Europa. Dit jaar bestaat de begraafplaats driehonderd jaar.

De joodse gemeente in Amsterdam nam in 1714 begraafplaats Zeeburg in gebruik. De begraafplaats in Muiderberg, uit 1642, was wegens de enorme groei van de joodse bevolking in Amsterdam niet langer toereikend. Zeeburg was vooral voor de arme joden die geen graf konden betalen. Er zijn hier veel kinderen begraven, want de kindersterfte was in die tijd onder de armen zeer hoog. Ook begroeven ze er personen die op vrijdag, of de dag ervoor waren overleden. Het vervoer naar de begraafplaats in Muiderberg ging per paard, wagen en trekschuit. Dat was zó tijdrovend dat de nabestaanden onmogelijk op tijd terug konden zijn voor de sjabbat. Zeeburg lag vlakbij de stad.

Geen onderhoud
Sinds 1928 is de joodse be-

graafplaats onderdeel van het Zuiderzeepark. Het park, dat later Flevopark is gaan heten, is tussen de begraafplaats en het Nieuwe Diep aangelegd. In 1956 verkocht het joodse kerkbestuur het oudste gedeelte, waar ongeveer 28 duizend doden lagen, aan de gemeente Amsterdam voor de aanleg van de Zuiderzeeweg (de weg over de twee bruggen naar Noord). De opgegraven knekels gingen naar de joodse begraafplaats in Diemen. Begraafplaats Zeeburg is dan nog ongeveer acht hectare groot, en tot op heden is de joodse gemeente de eigenaar. Na de Tweede Wereldoorlog is de begraafplaats niet langer onderhouden en is het volledig in de vergetelheid geraakt. Het metaheer- of reinigingshuisje en de waterpomp zijn verdwenen, en de grafzerken zakken steeds verder weg in het veen. In de zomermaan-

den staat het riet zo hoog, dat de grafstenen nauwelijks meer te zien zijn, maar 's winters zijn er nog zo'n tweehonderd stenen zichtbaar. Velen kregen geen steen, maar een houten grafteken, maar die zijn in de hongerwinter van 1944 allemaal opgestookt in kachels.

Renovatie

De in 2002 overleden schrijver/journalist Boudewijn Büch schreef in Het Parool van 18 juni 1982 het volgende: 'Op een zomerse dag loop ik vanuit het eigenlijke Flevopark door een stenen poort Zeeburg op. Deze mooie poort is niet de oude ingang van het kerkhof. Het zogenaamde 'Hekkepoortje' stond tot 1898 aan de opgang van de brug die over de tegenwoordige Singelgracht ligt. Het poortje werd in 1938 herbouwd op de plaats waar het nu staat. De 'voormalige Israëlitische Begraafplaats Zeeburg' bestaat tegenwoordig uit drie delen waar openstaande smeedijzeren hekken naar toe leiden. Het is warm als ik door het hoge gras loop. Overal liggen mensen, soms op oude zerken, de zon te aanbidden. Er wordt zelden of nooit gemaaid op Zeeburg; het zou ook nauwelijks kunnen want de maaimachine of zeis zou stukslaan op de duizenden stenen en steenbrokken die overal in het gras – op moerassige plekken zelfs in het riet – liggen.' Dit artikel vormde de aan-

Een honderdtal graven is in ere hersteld.

leiding voor de gemeente Amsterdam om begraafplaats Zeeburg te renoveren, maar het duurde nog tot 2013 voordat ze er daadwerkelijk begonnen. Marokkaanse en Joodse jongeren werkten eraan. Ook jongeren uit de Indische Buurt met een taakstraf gingen hier aan de slag. Ruim honderd grafstenen zijn door hen gerestaureerd. Nu is de begraafplaats elke eerste zondag van de maand opengesteld voor publiek.

Onlangs verscheen van historicus Bart Wallet een boek over de begraafplaats: Zeeburg. Geschiedenis van een joodse begraafplaats 1714-2014.

Het gedicht hiernaast gaat over deze in vergetelheid geraakte laatste rustplaats en heb ik enkele jaren geleden geschreven. #

Vergeten doden

Tallose grafzerken hangen vergeten weggezakt in de bevroren klei tijd vervaagt gebeitelde inscripties mos heeft hier vrij spel

rietpluimen deinend op de golven her en der een broze wilgenschuit in gevecht met de noordooster, gevelde beuk doorkruist een zerk

het gekras van kraaien in de verte een witte reiger langs de waterkant loerend naar zijn dagelijkse kost sneeuw geeft hem de perfecte dekking

langs de kade is het zicht ontnomen blinde muur met prikkeldraad omwonden toegangspoort slordig weggemoffeld

nabestaanden van deze graven afgevoerd voor hen in 't Oosten was geen graf met zerk, met deze dichtgemetselde poort is voorgoed de ballast der herinnering weggenomen.

De subtop van het amateurvoetbal in Amsterdam Oost

JOSWGM

Tekst en fotografie: Jan Molenaar

Op een mooie zonnige herfstzondag in oktober sta ik langs de lijn bij een voetbalveld op sportpark Drieburg in de Watergraafsmeer. Veel mensen kijken. Naast mij staan drie iets oudere heren. Eén van de heren is eventjes weg en komt iets later uit de richting van de achterkant van het doel terug geslenterd. 'Ben je nu alweer buiten wezen piesen viezerik?' zegt één van de andere heren.

Ik ben bij de hoofdklasser Jos Watergraafsmeer [hierna aangeduid met JOSWGM] en maak meteen kennis met enkele kernwaarden van de club: Amsterdams, Plezier en Fatsoen. Al wekt dat laatste gezien bovenstaande aanvankelijk enige verbazing. De andere kernwaarden zoals ook vermeld op de website zijn Ambitieuw en Betrokken.

Hoofdklasse

JOSWGM speelt in de hoofdklasse en deze zondag is Vlissingen de tegenstander. JOSWGM doet het goed: ze zijn net gepromoveerd naar de hoofdklasse en spelen nu op het één na hoogste niveau van het amateurvoetbal in Nederland. En dankzij het succes in de bekercompetitie vorig seizoen speelde de club in september tegen Ajax in het Olympisch stadion. JOSWGM is hiermee de bekendste en meest succesvolle club van Amsterdam Oost.

Helaas gaat het JOSWGM in de wedstrijd tegen Vlissingen iets minder voor de wind. De spelers missen kansen en de scheidsrechter neemt veel beslissingen in het voordeel van Vlissingen. Uit een vrije trap voor Vlissingen wordt de bal schitterend in de bovenhoek geschoten. De scheidsrechter geeft nog een rode kaart voor een speler van JOSWGM waarna de gemoederen hoog oplopen. De wedstrijd escaleert gelukkig niet, wordt niet extreem agressief.

Een paar dagen na deze wedstrijd spreek ik met voorzitter Joop Vlug en trainer Sander Middelbeek over de club, het

succes en de kernwaarden van de club.

Historie

In 1995 ontstaat JOSWGM uit een fusie van J.O.S. (Jeugd Organisatie Sportclub) en Watergraafsmeer. Watergraafsmeer was zelf een club die tot stand gekomen was door meervoudige fusies in het verleden. Joop Vlug komt oorspronkelijk uit de Rivierenbuurt en speelde al vóór zijn tiende jaar bij J.O.S. Ook toen was het een succesvolle club. Wilde je lid worden dan moest je proefwedstrijden spelen. Ook toen moesten de leden en ook de jeugdleden de handen uit de mouwen steken. Altijd is hij bij JOSWGM gebleven en sinds zes jaar is hij voorzitter. Trainer Sander Middelbeek is

voor de klas als wiskundeleraar.

Omgangsmanieren

Wat mij opvalt in het gesprek met Sander is dat hij de persoonlijke 'klik', rust en heldere communicatie heel belangrijk vindt. Hij heeft een enorm netwerk waaruit af en toe nieuwe spelers benaderd worden. Als er een nieuwe speler benaderd is voert hij eerst uitgebreid een gesprek. Hij vertelt het minst rooskleurige scenario over de verre uitwedstrijden, het vroege opstaan en het feit dat de hoofdselectie uit 40 man bestaat en dat er maar 15 man bij de selectie voor de wedstrijd meegaan. 'De jongens weten dus waar ze aan toe zijn.' Spelers van de selectie

Verdere groei is niet echt mogelijk omdat er maar twee velden zijn

sinds tien jaar bij JOSWGM. Hij kwam bij de club voetballen omdat zijn KNVB-docent in de trainersopleiding Bart Logchies was. Die was toen trainer bij JOSWGM. Binnen enkele jaren werd hij zijn assistent en sinds vier jaar is hij hoofdtrainer. Sander geeft aan dat het eerste jaar geen succesvol, maar wel een zeer leerzaam jaar was. Hij heeft fouten gemaakt die hij niet meer zal maken. Sander is eigenlijk de hele week met voetbal bezig, maar staat niettemin vier dagen per week

tonen ook hun binding met de club door zelf trainingen te geven en door mee te werken aan een gezellige avond bij de club elke laatste donderdag van de maand.

Joop toont zich een zeer betrokken voorzitter die rust en fatsoen hoog in het vaandel heeft. Op het einde van de verloren wedstrijd tegen Vlissingen zie ik hem het veld in lopen om enkele gefrustreerde spelers tot bedaren te brengen.

Ook vertelt hij over de begeleiding van de jeugdelftallen. Als een speler zich misdraagt krijgt hij een waarschuwing, bij de tweede keer worden ook de ouders uitgenodigd voor een gesprek en bij de derde keer wordt er afscheid genomen van de betrokken voetballer. Ook vindt hij het een goede zaak dat clubmensen elkaar met humor attenderen op bijvoorbeeld het feit dat er binnen ook een toilet is. Hij vindt het ook heel gezond dat de KNVB na de dood van de grensrechter van Buitenboys in 2012 initiatieven heeft genomen om het informele netwerk van amateurclubs te versterken. Als er nu een incident plaats vindt, dan is de drempel heel laag om een voorzitter van een andere club te bellen en eventuele

JOSWGM met rode shirts en blauwe broekjes en kousen in de aanval.

ongeregeldheden in de kiem te smoren.

Ajax

De spelers van het eerste elftal hebben de wedstrijd tegen Ajax in het Olympisch stadion als een geweldige ervaring beleefd. Zowel Sander als Joop vinden de uitslag van 0-9 wel wat te hoog. Sander had de spelers net zo voorbereid als elke andere wedstrijd, maar af en toe leek de nervositeit toch toe te slaan. Joop had nog wel eens willen zien hoe de wedstrijd was verlopen als het gewoon op het eigen kunstgrasveld was gespeeld. 'De spelers hadden meer het thuisvoordeel gevoeld, het was een enorme happening geworden met het publiek zeer dicht op het veld en Ajax speelt niet graag op kunstgras.' Helaas was het om praktische redenen niet mogelijk deze wedstrijd op eigen terrein te organiseren. Omdat Fox deze wedstrijd wilde uitzenden moest er een hoogwaardige lichtinstallatie aan te pas komen. De door de KNVB geadviseerde leverancier vroeg aanvankelijk 22.000 euro, bleek niet op tijd te kunnen leveren en ook niet de vereiste lichtsterkte. Na inter-

niet toezeggen omdat dit eventueel tot een faillissement zou kunnen leiden. Uiteindelijk kon dankzij de tussenkomst van de gemeente de wedstrijd toch georganiseerd worden in het stadion en verliep de wedstrijd gezellig en ordelijk.

Eindsignaal

JOSWGM heeft nu 550 leden en verdere groei is niet echt mogelijk omdat er maar twee velden zijn. Joop zou bij zijn club dolgraag ook vrouwenvoetbal in competitieverband introduceren maar denkt reëel. Ook vindt hij het niet geloofwaardig te streven naar een plek in de hoogste amateurdivisie voor het eerste elftal. Aan het einde van het gesprek filosoferen Joop en ik nog wat over vrijwilligerswerk. Bij de club zijn veel mensen betrokken en worden de vrijwilligerstaken verricht door enthousiaste mensen die daar geen vergoeding voor krijgen. Maar sommigen zijn al ouder dan tachtig. Joop ziet misschien wel een toekomst met grote omniclubs van meer dan duizend leden waardoor alle taken makkelijker verricht kunnen worden. Als ik na het aangename gesprek naar mijn fiets loop

Als er een nieuwe speler benaderd is voert hij eerst uitgebreid een gesprek

ventie van de KNVB kon deze leverancier ineens wel tijdig leveren en kostte de installatie zelfs 35.000 euro. Toen had het bestuur echter de voorbereidingen op Drieburg al gestaakt en was in onderhandeling met het Olympisch stadion. Dat verliep aanvankelijk ook niet voorspoedig aangezien het stadion een garantie verlangde voor eventuele schade. Dit kon de club

zie ik spelers in het donker enthousiast trainen. Ik passeer het bordje bij het hek waar wordt opgeroepen tot respect. En bedenk dat JOSWGM altijd moet blijven bestaan als sieraad van Amsterdam Oost. Vooral omdat de club een sportieve ontmoetingsplek vormt voor mensen bij wie belangrijke waarden als plezier en fatsoen hand in hand gaan met Amsterdamse humor. #

Publiek en trainer Sander Middelbeek volgen aandachtig de wedstrijd van hun team tegen Vlissingen.

Duo-debuteren vanaf het Christiaan Huygensplein

Tekst: Larissa Rosenbaum | Fotografie: Arie van Tol

Eva Kelder (1980) en Renee Kelder (1985) zijn zussen en beiden woonachtig aan het Christiaan Huygensplein in de Watergraafsmeer. In het voorjaar van dit jaar brachten zij allebei een boek uit. Duo-debuteren, zo noemen ze dat.

Een roman en een autobiografie

Eva schreef een roman: 'Het leek stiller dan het was'. Het verhaal gaat over Seije, een behoorlijk solitair meisje dat opgroeit bij haar moeder, en zich ontwikkelt tot een perfectionistische volwassene. De boodschap die Eva ons wil meegeven, is dat we soms iets minder ons best moeten doen.

Renee, de jongere zus van Eva, schreef een autobiografisch boek: 'De parttime-junkie'. In het boek beschrijft ze haar jeugd en hoe ze door een combinatie van factoren verslaafd raakte aan GHB, een verslaving die ze ongeveer vier jaar geleden achter zich wist te laten. Opvallend is dat Renee, ondanks haar

voor de buurt zijn en dat ze de laatste tijd meer van haar buurt is gaan houden.

Verslaving

Renee vertelt dat ze graag met haar hond door de parken in haar buurt wandelt: 'Voor mensen met een hond is dit echt een soort Walhalla.' Flip, de hond van Renee, speelde een belangrijke rol bij het afkicken van GHB, een zeer verslavende, synthetische drug die vrij goedkoop zelf te maken is. Dat deden Renee en haar toenmalige vriend dan ook. Toen Renee Flip kreeg, kon ze het niet riskeren om tijdens het uitlaten van haar hond buiten bewustzijn te raken. Dat gebeurde namelijk, elke keer dat ze GHB gebruikte. Omdat ze na het

ze haar zus uiteindelijk over haar verslaving inlichtte, kon Eva die boodschap niet bevatten en voelde ze zich wanhopig, en boos. Die gevoelens zijn gelukkig gesleten, al zit er nog een zere plek.

Iets minder je best doen

Eva studeerde Engelse letterkunde en Journalistiek. Ze werkte een tijdje als journalist maar merkte dat ze de neiging had om verhalen te willen uitvergroten. Eva ging schrijfcursussen doen, en daar heeft ze eigenlijk pas echt leren schrijven. Ze debuteerde in 2012 met korte verhalen in verschillende tijdschriften en sinds vorig jaar schrijft ze columns voor AmsterdamFM.

Als ik Eva vraag of ze net als Seije, het hoofdpersonage in haar boek, naar perfectie streeft, zegt ze: 'Ik denk vaak: als ik heel hard mijn best doe, maak ik misschien een kleine kans dat mijn werk goed genoeg is.' 'Maar,' geeft Eva aan, 'perfectionisme heeft ook een goede kant. De rusteloosheid bijvoorbeeld, die gepaard gaat met haar perfectionisme, leidde haar naar allerlei interessante werkplekken.'

'Waar het streven naar perfectionisme vandaan komt? In onze maatschappij wordt vaak gevonden dat je er alles uit moet halen wat er in zit, en dat je al je activiteiten met passie moet doen. We moeten allemaal excelleren, en dat is dodelijk vermoeiend.'

Een hoofdstuk afsluiten

Het idee om Renee haar verhaal te laten opschrijven, was afkomstig van haar zus. Eva dacht dat het goed zou zijn als Renee haar gedachten zou ventileren en ze wist uit ervaring dat schrijven bevrijdend kan werken. Renee ging ermee aan de slag. In psychologisch opzicht was het schrijven over haar verslaving zwaar, maar met het schrijven kon Renee een hoofdstuk afsluiten: 'Het opschrijven van mijn verhaal was het beste dat me kon overkomen.' Tot op de dag van vandaag heeft Eva het boek van haar zusje nog niet gelezen. Daar

Renee: 'Het opschrijven van mijn verhaal was het beste dat me kon overkomen'

verslaving, goed bleef functioneren in de maatschappij. Ze voltooide een opleiding tot maatschappelijk werker en had een baan, nota bene in de verslavingszorg. Uiteindelijk kicke Renee abrupt af, iets dat heel riskant is, maar een andere methode was toen nog niet bekend. Met de hulp van haar moeder lukte het om binnen twee weken van de verslaving af te raken, maar dat ging niet zonder slag of stoot. Renee kreeg een delier en raakte daarmee in een toestand van plotselinge, ernstige verwarring. Dat ging gepaard met hallucineren, in haar geval het zien van dingen die er niet zijn, en dat was heel beangstigend.

Wonen in Amsterdam

De zussen groeiden op in Heemstede. Renee kwam op haar negentiende in Amsterdam wonen, in de Transvaalstraat. Later woonde ze onder andere in de Pijp. Renee: 'Dat was fantastisch!' Eva woonde, voordat ze in Amsterdam-Oost terecht kwam, met veel plezier in het centrum van de stad. Ze moest erg wennen aan de Watergraafsmeer: 'Het is echt een woonbuurt.' Ze leverde in op levendigheid, maar kreeg er een ruime woning voor terug. Eva vertelt dat de nieuwe cafés op haar plein een grote aanwinst

wandelen bij thuiskomst haar vriend en hun gezamenlijke vrienden onder invloed van drugs en buiten bewustzijn aantrof, kon ze haar situatie met meer afstand bekijken en begon ze zich af te vragen of ze nog wel bij die groep mensen wilde horen.

Ook de moeder van Renee speelde een belangrijke rol bij het afraken van de verslaving. Op een gegeven moment merkte zij dat er meer ruimte ontstond voor contact met haar dochter en kreeg ze het gevoel dat ze naar haar toe moest gaan. Renee: 'Noem het een soort moederinstinct.' De moeder van Renee bevroeg haar dochter en Renee gaf, na jaren van ontkenning, eindelijk toe verslaafd te zijn.

Er waren signalen geweest. In de loop van de zes jaar die Renee verslaafd is geweest, kreeg Eva steeds vaker het gevoel dat er iets niet klopte. Renee was altijd moe en sliep vaak overdag. Ondanks de hechte band tussen de zussen lukte het Eva niet om haar zusje echt te bereiken. Renee nam Eva niet in vertrouwen omdat ze wist wat die zou willen doen als ze van haar verslaving zou komen af te weten: Renee van haar verslaving afhelpen en haar daartoe weghalen bij haar vriend. Dat laatste wilde Renee koste wat kost voorkomen. Toen

Boeken

Eva en Renee op hun plein

voelt ze zich een beetje schuldig over, maar net als Renee zou ook zij het verleden graag achter zich laten.

Toekomst

Eva werkt op dit moment aan een tweede roman. Stonden in haar eerste roman vrouwen centraal, in de nieuwe roman draait het vooral om mannen. Eva: 'Ik heb, geloof ik, met mannen nog een apeltje te schillen.' Het verhaal speelt zich af in het New York van de jaren zestig en gaat over een jong stel dat de wereld wil veranderen. Eva ziet haar personages al helder voor zich en kan niet wachten met schrijven, al gaat schrijven soms gepaard met angst: 'gaat het me lukken mijn verhaal op te schrijven, zoals ik het in mijn hoofd heb?' Schrijven kan een uitputtingsslag zijn. Eva: 'Maar daar staan mooie momenten

tegenover, momenten waarop ik me in een roes bevind, en die momenten geven energie.' Renee hoopt binnenkort af te studeren. Ze rondt de studie Humanistiek af, aan de Universiteit voor Humanistiek in Utrecht. Verder gaat Renee door met het geven van lezingen, en wil ze in de zomer van komend jaar beginnen met het schrijven van een boek over haar vaders familiegeschiedenis.

Training

Vanaf 23 november aanstaande geven Eva en Renee, die samen schrijf- en coachbureau 'De schrijvende zusjes' oprichtten, de achtweekse training 'Debuteren kun je leren!' Het uitgangspunt van de training is dat ieder mens een verhaal te vertellen heeft. Aan de hand van onder andere theorie en inspiratiebronnen uit kunst en filosofie, begeleiden de schrijvende zusjes hun cursisten op weg naar hun debuut. #

Eva: 'We moeten allemaal excelleren, en dat is dodelijk vermoeiend'

Voor meer informatie, zie:
www.evakelder.nl
www.reneekelder.nl
www.schrijfcursusamsterdam.nl